

บทที่ 5

บทสรุป และข้อเสนอแนะ

5.1 บทสรุป

จากการศึกษา เรื่อง ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมการใช้ถุงพลาสติกของผู้ประกอบการในเขตพื้นที่นิคมอุตสาหกรรมนวนคร พบว่าประเทศไทยยังไม่มีบทบัญญัติของกฎหมายใดมาบังคับเกี่ยวกับเรื่องการควบคุมการใช้ถุงพลาสติกของผู้ประกอบการ โดยตรง จะมีก็แต่ตามพระราชบัญญัติที่ได้มีการบัญญัติในการจัดการขยะมูลฝอยแบบกว้าง ๆ ไม่มีให้อำนาจแก่เจ้าพนักงานท้องถิ่นหน่วยงานใดมีอำนาจควบคุมการใช้ถุงพลาสติกของผู้ประกอบการไว้ โดยชัดเจน จึงอาจทำให้เกิดผลกระทบต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมในเขตพื้นที่นิคมอุตสาหกรรมนวนครเป็นอย่างมาก ทั้งต่อประชาชนที่อาศัยอยู่เป็นประจำ หรือจะเป็นแรงงานที่มาอาศัยพื้นที่ดังกล่าว ประกอบอาชีพเป็นพนักงานโรงงาน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์แห่งการศึกษาครั้งนี้ ประกอบด้วย (1) เพื่อศึกษาถึงความเป็นมา แนวคิด หลักการ และทฤษฎีเกี่ยวกับการใช้ถุงพลาสติกของผู้ประกอบการในพื้นที่นิคมอุตสาหกรรมนวนคร (2) เพื่อศึกษาถึงมาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการใช้ถุงพลาสติกของผู้ประกอบการในพื้นที่นิคมอุตสาหกรรมของประเทศไทยและต่างประเทศ (3) เพื่อศึกษาถึงวิเคราะห์ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการใช้ถุงพลาสติกของผู้ประกอบการในพื้นที่นิคมอุตสาหกรรมนวนคร และ (4) เพื่อศึกษาถึงแนวทางในการแก้ไขและเสนอแนะปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการใช้ถุงพลาสติกของผู้ประกอบการในพื้นที่นิคมอุตสาหกรรมนวนคร ดังนั้น การศึกษานี้จึงได้มีการกำหนดประเด็นการศึกษาและวิเคราะห์ปัญหา ออกเป็น 3 ประเด็นปัญหาดังต่อไปนี้

ประเด็นที่ 1 ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมการใช้ถุงพลาสติกของผู้ประกอบการในเขตพื้นที่นิคมอุตสาหกรรมนวนคร จากการศึกษาค้นคว้า ประเทศไทยยังไม่มีกฎหมายบัญญัติไว้ โดยชัดเจนว่าจะมีการควบคุมการใช้ถุงพลาสติกของผู้ประกอบการในเขตพื้นที่นิคมอุตสาหกรรมนวนคร จึงทำให้ผู้ประกอบการในเขตพื้นที่ดังกล่าวไม่มีการงดแจกถุงพลาสติกหรือจำหน่ายถุงพลาสติกให้แก่ลูกค้าที่เข้ามาใช้บริการในกิจการของตน เพราะมีเพียงนโยบายจากทางภาครัฐหรือการรณรงค์ขอความร่วมมือจากทุกภาคส่วนให้ช่วยด้วยร่วมกันในการงดใช้ถุงพลาสติก โดยให้ผู้ประกอบการ

ต่าง ๆ อาทิ ร้านสะดวกซื้อ ซูเปอร์มาร์เก็ต ห้างสรรพสินค้า เป็นต้น ให้การลดใช้ถุงพลาสติก เมื่อเป็นดั่งที่ได้กล่าวมานั้น จึงทำให้ผู้ประกอบการในเขตพื้นที่นิคมอุตสาหกรรมนวนครก็มีการแจกถุงพลาสติกไปสักกระยะหนึ่ง แต่ต่อมาก็กลับมาแจกถุงพลาสติกให้กับลูกค้าดั้งเดิม ทำให้สิ่งแวดล้อมในเขตพื้นที่นิคมอุตสาหกรรมนวนคร มีปัญหาเกี่ยวกับการควบคุมการใช้ถุงพลาสติกอย่างมาก เพราะสภาพแวดล้อมมีแต่ขยะพลาสติก ทั้งนี้ เพราะเหตุนี้เอง ทำให้ผู้ประกอบการในเขตพื้นที่นิคมอุตสาหกรรมนวนครยังคงแจกถุงพลาสติกกันอยู่ทั่วไป เพราะไม่มีกฎหมายที่จะมาบังคับใช้กับปัญหานี้โดยตรง เมื่อไม่มีกฎหมายควบคุมชัดเจนผู้ประกอบการกลัวจะเสียฐานลูกค้าที่มาใช้บริการ ไปถ้าไม่มีการอำนวยความสะดวกในด้านนี้

ดังนั้น ถ้าการนำมาตรการส่งเสริมหรือช่วยเหลือจากทางภาครัฐเพื่อเป็นแรงจูงใจให้ผู้ประกอบการในเขตพื้นที่นิคมอุตสาหกรรมนวนคร ดังที่บัญญัติไว้ในมาตรการส่งเสริมและช่วยเหลือที่ได้บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 มาตรา 94 ที่เป็นมาตรการทางด้านภาษีอากร หรือในด้านอื่น ๆ จะเป็นการช่วยให้ผู้ประกอบการมีความใส่ใจในเรื่องการแจกถุงพลาสติกมากยิ่งขึ้น เพราะถ้าผู้ประกอบการไม่มีการแจกถุงพลาสติกหรือจำหน่ายถุงพลาสติกตามมาตรฐานที่ภาครัฐกำหนดก็สามารถมาขอรับมาตรการส่งเสริมหรือช่วยเหลือดังกล่าว ทั้งนี้ ในบางประเทศก็ได้มีมาตรการส่งเสริมหรือช่วยเหลือให้กับบุคคลที่ได้ปฏิบัติตามนโยบายหรือกฎหมายที่ทางภาครัฐออกมาบังคับใช้หรือควบคุมการใช้ถุงพลาสติกเหมือนกัน

ประเด็นที่ 2 ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการจัดการถุงพลาสติกของผู้ประกอบการในเขตพื้นที่นิคมอุตสาหกรรมนวนคร จากการศึกษาพบว่า ประเทศไทยยังไม่บัญญัติกฎหมายไว้ชัดเจนเกี่ยวกับเรื่องการจัดการขยะพลาสติก ว่าถ้าไม่มีการจัดการขยะของผู้ประกอบการในเขตพื้นที่นิคมอุตสาหกรรมนวนครจะได้รับบทลงโทษอย่างไร จึงทำให้เกิดปัญหาที่ผู้ประกอบการในเขตพื้นที่นิคมอุตสาหกรรมนวนครไม่มีการจัดการขยะพลาสติกหรือคัดแยกขยะพลาสติกมาก่อน ทั้งเสมอ จะมีก็เพียงกฎกระทรวงหรือประกาศกระทรวงที่กำหนดให้มีการคัดแยกขยะพลาสติกที่อาศัยการออกกฎหมายตามพระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับการจัดการมูลฝอยทั่วไป ซึ่งในทางปฏิบัติไม่สามารถนำมาใช้ได้ยังมีประสิทธิภาพ เพราะขาดเอกภาพของกฎหมาย เนื่องจากมีการบัญญัติไว้ในกฎหมายหลายฉบับจึงทำให้เกิดปัญหาจากนำมาใช้ ด้วยเหตุนี้ เมื่อกฎหมายไม่ได้มีการบัญญัติกำหนดหน้าที่ของผู้ประกอบการในเขตพื้นที่นิคมอุตสาหกรรมนวนครไว้ว่าผู้ประกอบการต้องมีการคัดแยกขยะพลาสติกก่อนนำมาทิ้ง จึงทำให้ผู้ประกอบการไม่มีความสนใจที่ต้องใส่ใจในการคัดแยกขยะก่อนนำมาทิ้ง เพราะอาจทำให้ยุ่งยากต่อการดำเนินกิจการของตนถ้ามีคัดแยกขยะก่อนทิ้งเพิ่มรายจ่ายให้กับกิจการของตนเองโดยไม่จำเป็น

ดังนั้น ถ้าทางภาครัฐสามารถนำมาตราการส่งเสริมหรือช่วยเหลือเพื่อมาจูงใจกับผู้ประกอบการ ในเขตพื้นที่นิคมอุตสาหกรรมนวนคร ตามที่ได้มีการบัญญัติไว้ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 มาตรา 94 ที่กำหนดมาตรการส่งเสริมหรือช่วยเหลือ ในด้านภาษีอากรหรือด้านอื่น ไว้แล้วจะยิ่งทำให้สามารถมีการจัดการขยะถุงพลาสติกที่ได้ ประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เพราะเมื่อผู้ประกอบการในเขตพื้นที่นิคมอุตสาหกรรมนวนคร ได้มีการ จัดการขยะถุงพลาสติกหรือคัดแยกถุงพลาสติกก่อนนำมาทิ้งทุกครั้ง ก็สามารถไปขอรับมาตรการ ส่งเสริมหรือช่วยเหลือจากทางภาครัฐตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 94 ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและ รักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 ได้ โดยก็จะจะมีบางประเทศออกกฎหมายให้มีการ คัดแยกขยะก่อนนำมาทิ้งทุกครั้ง เช่น ประเทศญี่ปุ่น และสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี เป็นต้น

ประเด็นที่ 3 ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับค่าปรับการใช้ถุงพลาสติกของผู้ประกอบการ ในเขตพื้นที่นิคมอุตสาหกรรมนวนคร จากการศึกษาพบว่า ประเทศไทยยังไม่มีกำหนดค่าปรับ เกี่ยวกับการใช้ถุงพลาสติกอย่างชัดเจน ว่าถ้ามีการฝ่าฝืนใช้ถุงพลาสติกแล้วจะได้รับโทษปรับ โดยเฉพาะเกี่ยวกับการถุงพลาสติกของผู้ประกอบการในเขตพื้นที่นิคมอุตสาหกรรมนวนคร จึงทำให้ผู้ประกอบการในเขตพื้นที่ดังกล่าวยังมีการฝ่าฝืนใช้ถุงพลาสติกกันอยู่ เช่น มีการแจก ถุงพลาสติกให้กับลูกค้าที่มาใช้บริการในกิจการของตน หรือจำหน่ายถุงพลาสติกในกับลูกค้าใน ราคาถุงละ 2 บาท เป็นต้น เมื่อไม่มีการกำหนดค่าปรับเกี่ยวกับการใช้ถุงพลาสติกของผู้ประกอบการ ด้วยเหตุนี้เอง เจ้าพนักงานท้องถิ่นก็ไม่สามารถนำกฎหมายที่มีโทษปรับมาใช้บังคับของ ผู้ประกอบการในการใช้ถุงพลาสติกได้อย่างดี จากที่ศึกษาบทที่ 3 กฎหมายของต่างประเทศจะมี กฎหมายของสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีได้กำหนดไว้ในกฎหมายชัดเจนว่าถ้ามีการฝ่าฝืนใช้ ถุงพลาสติกมีการกำหนดโทษปรับไว้ โดยจะกำหนดโทษปรับไว้สูง ๆ เพื่อที่จะไม่มีใครกล้ากระทำ การฝ่าฝืนในเรื่องเกี่ยวกับการใช้ถุงพลาสติกของผู้ประกอบการในเขตพื้นที่นิคมอุตสาหกรรมนวนคร

ดังนั้น หากมีการกำหนดโทษปรับของผู้ประกอบการที่ยังฝ่าฝืนใช้ถุงพลาสติกในเขต พื้นที่นิคมอุตสาหกรรมนวนครให้ชัดเจนไว้ในพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม แห่งชาติ พ.ศ. 2535 และบัญญัติให้อำนาจเจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจในการปรับไปด้วย จะยิ่งทำให้ เกิดความชัดเจนมากขึ้น สำหรับนำมาใช้ควบคุมการใช้ถุงพลาสติกของผู้ประกอบการ เพราะ มิฉะนั้นแล้ว ถ้าไม่มีการนำโทษปรับไปกำหนดไว้จะทำให้ผู้ประกอบการจะยังสามารถใช้ ถุงพลาสติกในการแจกให้ลูกค้าอยู่หรือจำหน่ายถุงพลาสติกนั้นต่อไป และเมื่อไม่มีการกำหนดโทษ ปรับจึงทำให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นไม่มีอำนาจใช้อำนาจในการกำหนดโทษปรับได้ ที่ควรกำหนด โทษปรับหรือให้อำนาจเจ้าพนักงานท้องถิ่นนี้เพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายตามพระราชบัญญัติ ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 มีประสิทธิภาพมากขึ้นโดยจะไม่มี

ขาดเอกภาพของการบังคับใช้กฎหมายเพราะที่ผ่านมามีกฎหมายที่เกี่ยวข้องกันหลายฉบับมาก จึงทำให้เกิดปัญหาในทางปฏิบัติว่าไม่รู้จะนำกฎหมายฉบับใดมาใช้บังคับกับการฝ่าฝืนในเรื่อง การใช้ถุงพลาสติกของผู้ประกอบการ และเจ้าพนักงานท้องถิ่นก็ไม่ทราบว่าตนเองต้องใช้อำนาจ ตามกฎหมายฉบับใด รวมถึงผู้ประกอบการในเขตพื้นที่นิคมอุตสาหกรรมนวนครจะได้ปฏิบัติตาม กฎว่าต้องถูกบังคับใช้ตามกฎหมายฉบับใดกันแน่

5.2 ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาและวิเคราะห์ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมการใช้ถุงพลาสติก ของผู้ประกอบการในเขตพื้นที่นิคมอุตสาหกรรมนวนคร ซึ่งได้มีผลจากการที่วิเคราะห์ตามบทที่ 4 โดยปรากฏให้เห็นปัญหาและอุปสรรคต่อการควบคุมการใช้ถุงพลาสติกของผู้ประกอบการในเขต พื้นที่นิคมอุตสาหกรรมนวนคร โดยยังไม่มีมาตรการทางกฎหมายอย่างเพียงพอต่อการใช้บังคับ ควบคุมในกรณีนี้ ดังนั้น เพื่อจะมีการควบคุมการใช้ถุงพลาสติกของผู้ประกอบการในเขตพื้นที่นิคม อุตสาหกรรมนวนคร โดยไม่ให้มีปัญหาล้างแวล้อมที่เกิดจากการทิ้งถุงพลาสติกที่ทั่วโลกตระหนัก ให้มีความสำคัญ และเป็นปัญหาที่รัฐต้องมีนโยบายมาควบคุมการใช้ถุงพลาสติก ประเทศไทยควรมี การแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายหรือบัญญัติกฎหมายขึ้น โดยเฉพาะแบบกฎหมายของต่างประเทศ เพื่อการแก้ไขปัญหาตามประเด็นข้อเสนอแนะ ดังต่อไปนี้

1) ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมการใช้ถุงพลาสติกของผู้ประกอบการ ในเขตพื้นที่นิคมอุตสาหกรรมนวนคร

ประเด็นปัญหานี้ ผู้ประกอบการไม่มีกฎหมายใดโดยเฉพาะในการควบคุมการใช้ ถุงพลาสติกของผู้ประกอบการในเขตพื้นที่นิคมอุตสาหกรรมนวนคร ทำให้ไม่มีหลักเกณฑ์หรือ มาตรการทางกฎหมายในการมาควบคุมการใช้ถุงพลาสติกของผู้ประกอบการ

ดังนั้น จึงเห็นควรแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 94 แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษา คุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 โดยกำหนดให้ ผู้ประกอบการที่งดแจกถุงพลาสติกหรือ จำหน่ายถุงพลาสติกในกิจการของตนเองแล้ว สามารถไปขอรับมาตรการส่งเสริมหรือช่วยเหลือจาก ทางภาครัฐในเรื่องเกี่ยวกับภาษีอากรหรือมาตรการส่งเสริมหรือช่วยเหลือในด้านอื่นได้เพื่อเป็น แรงจูงใจให้ผู้ประกอบการมีการงดแจกถุงพลาสติกหรือจำหน่ายถุงพลาสติกมากขึ้น และหลักการ ควบคุมการใช้ถุงพลาสติกนี้ยังสอดคล้องกับร่าง Roadmap การจัดการขยะ พ.ศ. 2561-2573 อีกในอนาคต ซึ่งโดยมาตรการทางภาษีนี้อาจเป็นการให้ผู้ประกอบการที่มีการงดแจกถุงพลาสติก หรือจำหน่ายถุงพลาสติก สามารถไปหักค่าลดหย่อนกับรายได้ของผู้ประกอบการต้องมีการเสียภาษี

2) ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการจัดการมูลฝอยของผู้ประกอบการในเขตพื้นที่นิคมอุตสาหกรรมนวนคร

ประเด็นปัญหานี้ ไม่มีกฎหมายกำหนดไว้เลยว่าผู้ประกอบการในเขตพื้นที่นิคมอุตสาหกรรมนวนคร ต้องมีการคัดแยกขยะก่อนนำมาทิ้งทุกครั้งจึงทำให้ไม่มีผู้ประกอบการรายใดสนใจคัดแยกขยะก่อนนำมาทิ้ง ทั้งนี้ วัตถุประสงค์ของการคัดแยกก็เพื่อให้ง่ายต่อการจัดเก็บขยะต่อไป และสามารถจัดเก็บได้ไว้มาก ไม่เน่าเสียเป็นปัญหาต่อสิ่งแวดล้อม

ดังนั้น จึงเห็นควรแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 94 แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 โดยกำหนดให้ ผู้ประกอบการที่มีการจัดการมูลฝอยในเขตพื้นที่นิคมอุตสาหกรรมนวนคร หรือ ได้มีการคัดแยกมูลฝอยก่อนนำทิ้งตามประเภทของขยะ สามารถไปขอรับมาตรการส่งเสริมหรือช่วยเหลือจากทางภาครัฐตามมาตรา 94 ได้ไม่ว่าจะเป็นด้านภาษีอากรหรือมาตรการส่งเสริมหรือช่วยเหลือด้านอื่น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของประเทศญี่ปุ่นที่ได้มีการออกกฎหมายเกี่ยวกับการคัดแยกขยะก่อนนำมาทิ้ง ซึ่งใช้บังคับได้มีประสิทธิภาพอย่างมาก และญี่ปุ่นจะมีมูลฝอยทิ้งที่ขยะแต่ละประเภท ซึ่งหาซื้อได้ตามร้านค้าทั่วไปสำหรับนำมาคัดแยกประเภทของขยะได้เพื่อให้ประชาชนสามารถนำมาคัดแยกประเภทของขยะได้ง่าย หรือถ้ามีการคัดแยกมูลฝอยที่นำมารีไซเคิลได้ ก็ให้ได้รับมาตรการทางภาษี เช่น ถ้าผู้ประกอบการมีการคัดแยกและนำขยะไปรีไซเคิลอาจนำไปใช้ในการหักค่าลดหย่อนได้ ถ้ามีหลักฐานในการคัดแยกขยะและได้นำขยะไปรีไซเคิลได้

3) ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับค่าปรับการใช้มูลฝอยของผู้ประกอบการในเขตพื้นที่นิคมอุตสาหกรรมนวนคร

ประเด็นปัญหานี้ ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 ไม่มีบัญญัติค่าปรับสำหรับการฝ่าฝืนใช้มูลฝอยของผู้ประกอบการในเขตพื้นที่นิคมอุตสาหกรรมนวนครไว้ ถึงแม้จะมีบัญญัติไว้ในกฎหมายอื่น แต่ประเทศไทยจะมีกฎหมายเกี่ยวข้องกับการจัดการขยะมูลฝอย หรือกฎหมายห้ามทิ้งขยะมูลฝอยหลายฉบับและมีหน่วยงานหลายหน่วยงานในการมีอำนาจบังคับใช้ แต่ไม่มีพระราชบัญญัติใดกำหนดค่าปรับสำหรับการฝ่าฝืนใช้มูลฝอยของผู้ประกอบการไว้โดยตรง และไม่มีการให้อำนาจเจ้าพนักงานท้องถิ่นบังคับกับการฝ่าฝืนการใช้มูลฝอยไว้ชัดเจน ดังสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีที่ออกกฎหมายควบคุมการใช้มูลฝอยเป็นกฎหมายเฉพาะ และได้มีการกำหนดค่าปรับไว้สูงมากในการทำความคิดแต่ละครั้ง

ดังนั้น จึงเห็นควรแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 ในเรื่องค่าปรับและให้อำนาจเจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจปรับในกรณีมีการฝ่าฝืนการใช้มูลฝอยของผู้ประกอบการ เพื่อให้ผู้ประกอบการจะได้ทราบโดยชัดเจนว่า ต้องปฏิบัติตาม

กฎหมายฉบับใด และต้องได้รับโทษหนักขนาดไหน ถ้าผู้ประกอบการในเขตพื้นที่นิคมอุตสาหกรรมนวนครได้ฝ่าฝืนในการใช้ถุงพลาสติก เพราะถ้าไม่มีการแก้ไขกฎหมายเรื่องนี้ โดยเฉพาะจะทำให้กฎหมายขาดความเป็นเอกภาพการบริการจัดการขยะถุงพลาสติก ซึ่งครอบคลุมอำนาจหน้าที่และการบังคับใช้ ตลอดถึงเรื่องหน่วยงานใดมีหน้าที่รับผิดชอบ ซึ่งหากรัฐบาลแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายให้มีการกำหนดค่าปรับสำหรับการใช้ถุงพลาสติกเพิ่มเข้ามาแล้ว จะทำให้รัฐมีรายได้จากค่าปรับ โดยอาจนำค่าปรับนี้ไปใช้รักษาหรือฟื้นฟูสิ่งแวดล้อม รวมไปถึงการจัดการขยะถุงพลาสติกที่เกิดประโยชน์สูงสุดอีกต่างหาก

จากการศึกษาค้นคว้าในเรื่องการควบคุมการใช้ถุงพลาสติกของผู้ประกอบการในเขตพื้นที่นิคมอุตสาหกรรมนวนคร เห็นว่าปัญหานี้เป็นปัญหาสำคัญต่อสิ่งแวดล้อมประเทศไทย โดยภาครัฐควรเตรียมรับมือในประเด็นต่าง ๆ โดยอาจมีการออกกฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมการใช้ถุงพลาสติกมาใช้กับบุคคลทุกคนไม่ใช่เฉพาะแต่ผู้ประกอบการ จะยิ่งทำให้ได้ผลมากขึ้น ส่วนภาคผู้ประกอบการควรเพิ่มทางเลือกให้ผู้บริโภคด้วยการเลือกใช้ผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ควรออกแบบสินค้าที่สามารถนำกลับมารีไซเคิลได้ง่าย ภาคประชาชนควรต้องพยายามเลือกใช้ผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ต้องมีการคัดแยกขยะพลาสติก ใช้ผลิตภัณฑ์ที่สามารถนำไปรีไซเคิลได้ ไม่เพียงแต่เป็นประโยชน์ต่อสิ่งแวดล้อมยังทำให้ประชาชนมีรายได้จากการขายขยะรีไซเคิล ภาครัฐอาจนำสาระสำคัญจากที่ผู้เขียนได้ศึกษาค้นคว้าทั้งของประเทศไทยและต่างประเทศเพื่อไปส่งเสริมและสร้างแรงจูงใจให้กับภาคเอกชนรวมทั้งอาจสร้างโครงการนำร่องอย่างเป็นรูปธรรมและต่อเนื่อง และมีมาตรการส่งเสริมการใช้วัสดุธรรมชาติที่ย่อยสลายได้ทดแทนถุงพลาสติก หรือเพิ่มมาตรการทางกฎหมายเพื่อลดการใช้ถุงพลาสติกโดยจะบังคับกับผู้ประกอบการหรือผู้ผลิตรายใหญ่แล้วจึงมีการขยายไปบังคับใช้กับผู้บริโภค หรือภาครัฐจะส่งเสริมให้เอกชนเข้ามาร่วมลงทุนในการดำเนินงานเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมมากขึ้น

จากการศึกษาบทที่ 3 ต่างประเทศจะมีมาตรการห้ามใช้ (Ban) ถุงพลาสติกกับมาตรการทางเศรษฐศาสตร์ คือ เก็บเงินค่าธรรมเนียมถุงพลาสติกกับผู้ประกอบการและผู้บริโภคซึ่งจะมีประสิทธิภาพในการลดถุงพลาสติกค่อนข้างมาก แต่บางประเทศก็ใช้มาตรการเชิงสมัครใจ ดังนั้นประเทศไทยควรพิจารณาการออกกฎหมายควบคุมการใช้ถุงพลาสติกโดยใช้มาตรการทางเศรษฐศาสตร์มาใช้ด้วยก็ได้

สรุป จากศึกษาค้นคว้าในเรื่องดังกล่าวนี้จะเป็นการควบคุมเฉพาะผู้ประกอบการในเขตพื้นที่นิคมอุตสาหกรรมนวนครเท่านั้น แต่ก็ยังนำปัญหาดังกล่าวเกี่ยวกับการควบคุมถุงพลาสติกไปใช้กับพื้นที่อื่นก็ได้ เพราะลักษณะนิสัย พฤติกรรม ภูมิประเทศในแต่ละพื้นที่ไม่เหมือนกัน อาจนำไปศึกษาเพิ่มเติมต่อยอดได้ หรือจะศึกษาขยะพลาสติกประเภทที่ใช้ครั้งเดียวทิ้งชนิดอื่น ๆ

ว่าจะมีแนวทางควบคุมขยะแต่ละประเภทได้อย่างไรบ้าง เพราะประเทศไทยยังไม่มีการบัญญัติ การควบคุมขยะพลาสติกแต่ละประเภทที่ลักษณะใช้แบบครั้งเดียวทิ้งไว้ ควรนำไปศึกษาเพิ่มเติม เพื่อเป็นประโยชน์ต่อสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืนของประเทศไทยในอนาคตสืบไป